

כלי-הזכוכית מחפירות הגושרים

מ א ת

אניטה אנגל-ברקוב

כלי-הזכוכית היחידים שנמצאו בהגושרים נתגלו לפני שהחלו החפירות, בעת פינוי האדמה מן החלק המזרחי של מערת-קברים ו-11. נמצאו שלושה חפצים:

1. קמיע (ראה לוח ח: 5) מזכוכית כחולה, שאורכו 19 מ"מ. אל הקמיע מחוברת טבעת-תלייה קטנה, שאורכה 6 מ"מ. רוחב הקמיע 18 מ"מ. הקמיע נמצא במצב מצוין. בתבליט שמשני הצדדים מתואר ראש אישה, אולי של אלה יוונית.

משברים של זכוכית רב-גונית דקה שוחזרו שני כלים יפים ביותר מן התקופה ההלניסטית:

2. אלבאסטרון (ראה לוח ח: 6) מזכוכית כחולה כהה. לרוחב הכלי רצועות של עיטורים לבנים. הצוואר חסר. גובה הכלי 90 מ"מ ורוחבו 37 מ"מ. בקווים כלליים הוא דומה לאלבאסטרון המובא אצל פוסינג¹.

3. הידריקוס (ראה לוח ח: 7) מעוטר בעיטור גלי צהוב ולבן על רקע כחול. הבסיס חסר. גובה הכלי 65 מ"מ. הוא נמנה עם טיפוס ההידריקוס המובא אצל פוסינג², בהבדל קטן: כתף הכלי מהגושרים מתקשר במתינות רבה יותר אל הצוואר, וקו-עיטור לבן מקיף את הצוואר כבטבעת.

ז מ ן ה מ צ א י ם

לפי פוסינג³ כלים אלה הם מן המאות הג'—הד' לפסה"ג, עת הופיע טיפוס זה של כלי לראשונה. זמן זה מתאים גם לממצא האחר במערה, היינו, הקירא-מיקה והמטבע.

1. ראה: P. Fossing, *Glass Vessels Before Glassblowing*, Copenhagen: 1940, p. 89, Fig. 58. דוגמאות נוספות של כלים מסוג זה מובאות שם בעמ' 90, הערה 4.

2. שם, עמ' 101, ציור 73.

3. שם, עמ' 100.

כלי-הזכוכית מחפירות הגושרים

הראש שעל הקמיע דומה מאוד לראשים שעל צלמיות-חרס הלניסטיות השמורות במוזיאון בקופנהאגן⁴. לעומת זה שונה הקמיע, הן בחומר שממנו הוא עשוי והן בצורתו ובסגנונו, מקמיעות-הזכוכית הפיניקיים הקדומים יותר, שנוהגים לייחסם למאות הז'—הו' לפסה"ג. מאחר שצלמיות-החרס הנזכרות הופיעו החל במאה הח' ועד התקופה התלמיית, אפשר לייחס גם את הקמיע שלפנינו לאותה התקופה, כלומר, למאות הד'—הג' לפסה"ג. הוא הדין לשני כלי-הזכוכית. להנחה זו אפשר למצוא משום חיזוק גם בעובדה, שלא נמצאו במערות שרידים מן התקופה שלפני-כן.

4. V. Poulsen, *Catalogue des terres cuites, grecques et romaines*, Copenhagen 1949, Pls. X : 16; XXXVIII : 57, 59

5. P. Centas, *Amulettes Puniques*, I, 1946 .5